

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringsnotat

Forslag til forskrift om geoblokkering og andre former for diskriminering basert på nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked

Gjennomføring av europaparlamentets og rådets forordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 om imøtegåelse av uberettiget geoblokkering og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked og om endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF.

Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet (departementet) sender med dette på høring forslag til forskriftsbestemmelse om unntak fra forbudet mot visse typer geoblokking. Geoblokking er en betegnelse på forskjellsbehandling av internettbrukere basert på deres geografiske tilhørighet. Dette skjer typisk ved at nettbukere blokkeres fra tilgang til bestemte nettsider eller videresendes til andre sider uten samtykke.

Departementet har tidligere sendt på høring gjennomføringen av Europaparlamentets og rådets forordning (EU) 2018/302 av 28. februar 2018 *om imøtegåelse av uberettiget geoblokking og andre former for forskjellsbehandling på grunnlag av kundenes nasjonalitet, bopel eller hjemsted i det indre marked og om endring av forordning (EF) 2006/2004 og (EU) 2017/2394 og av direktiv 2009/22/EF.*

I departementets høringsnotat av 19. september 2019 fremgår forslag til lovendring og utkast til forskrift. Prop. 91 LS om endringer i tjenesteloven (geoblokking) ble fremmet av regjeringen 7. mai 2020. Lovendringene ble vedtatt av Stortinget 8. juni 2020. Lovendringene trådte i kraft 1. juli 2020. Forordningen har virket i EØS siden 1. august 2020. Selve gjennomføringen av forordningen skjer i forskrift med hjemmel i tjenesteloven § 19.

Dette høringsnotatet omhandler én bestemmelse i forskriften som ikke var gjenstand for høring i høringsnotatet av 19. september 2019. Dette gjelder § 2 i utkast til forskrift under.

Geoblokkeringsforordningen artikkel 4(4) gir unntak for små virksomheter fra diskrimineringsforbudene i artikkel 4(1)(b). Dette medfører at det ikke stilles krav til at virksomheter som er unntatt fra merverdiavgift etter merverdiavgiftsdirektivet kapittel 1 under overskrift XII, overholder geoblokkeringsforordningen artikkel 4(1)(b).

Bestemmelsen det vises til i merverdiavgiftsdirektivet gir EU-landene anledning til å unnta små bedrifter fra merverdiavgift. Merverdiavgiftsdirektivet er ikke EØS-relevant og derfor ikke tatt inn i EØS-avtalen. For at små bedrifter i EØS-EFTA-statene skal kunne unntas fra diskrimineringsforbudene i artikkel 4(1)(b) på lik linje med små bedrifter i EU, er det nødvendig med tilpasninger i forbindelse med forordningens innlemmelse i EØS-avtalen. Det er denne unntaksbestemmelsen som er gjenstand for høring i dette notatet.

Nærmere om unntaksbestemmelsen

Den relevante unntaksbestemmelsen fremgår av forordningen artikkel 4(4). Bestemmelsen viser til diskrimineringsforbudet i artikkel 4(1)(b), og at denne ikke gjelder for enkelte bedrifter av begrenset størrelse. Etter geoblokkeringsforordningen artikkel 4(4) fremgår det at forbudet fastsatt i nr. 1 bokstav b) ikke får anvendelse på næringsdrivende som er fritatt fra mva. på grunnlag av bestemmelsene i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF (merverdiavgiftsdirektivet).

Det følger av artikkel 4(1)(b) at en næringsdrivende ikke skal anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang til varer eller tjenester av årsaker knyttet til en kundes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, når kunden ønsker å motta elektronisk leverte

tjenester fra den næringsdrivende, unntatt tjenester hvis viktigste funksjon er å gi tilgang til og tillate bruk av verker som er beskyttet av opphavsrett eller andre beskyttede arbeider, herunder salg av verker beskyttet av opphavsrett eller beskyttede arbeider i immateriell form.

I praksis innebærer dette at en kunde fra et annet EØS-land enn den næringsdrivende ikke kan kreve å kjøpe elektronisk leverte tjenester fra den næringsdrivende, fordi dette vil kunne medføre at den næringsdrivende må registrere seg i mva.-registeret i det landet kunden handler fra. Begrunnelsen for unntaksbestemmelsen fremgår av forordningens fortalepunkt 30:

"Næringsdrivende som hører inn under særordningen fastsatt i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF, trenger ikke å betale mva. i den medlemsstaten der de er etablert. Når disse næringsdrivende leverer elektronisk leverte tjenester, vil forbudet mot å anvende forskjellige alminnelige vilkår for tilgang av årsaker knyttet til kundenes nasjonalitet, bosted eller etableringssted, innebære et krav om registrering med hensyn til mva.-regnskap i andre medlemsstater og kan medføre tilleggskostnader, som vil være en uforholdsmessig stor byrde tatt i betraktning størrelsen og særtrekkene ved de berørte næringsdrivende. Disse næringsdrivende bør derfor unntas fra dette forbudet så lenge en slik ordning gjelder."

Et krav om at disse næringsdrivende må levere elektroniske tjenester til kunder i andre EØS-land vurderes således å utgjøre en uforholdsmessig stor byrde, tatt i betraktning at dette dreier seg om små næringsdrivende med begrenset omsetning.

Ettersom merverdiavgiftsdirektivet ikke er inntatt i EØS-avtalen, må det etableres en egen løsning for norske bedrifter som er omfattet av forordningen. Det følger av tilpasningsteksten i EØS-komiteens beslutning nr. 31172019 av 13. desember 2019 artikkel 1(d) at

"I artikkel 4 nr. 4, med hensyn til EFTA-statene, skal ordene 'bestemmelsene i avdeling XII kapittel 1 i direktiv 2006/112/EF' forstås som 'særlige nasjonale regler for små bedrifter'."

Tilpasningsteksten i EØS-komiteens beslutning artikkel 1(d) oppstiller følgelig rammene for utformingen av den norske unntaksbestemmelsen. Ordlyden i tilpasningsteksten oppstiller relativt vide rammer for utforming av unntaksbestemmelsen.

Utforming av en norsk unntaksbestemmelse

En næringsdrivende som har omsetning over 50.000 kroner i løpet av en tolv månedersperiode, hvis virksomhet er omfattet av merverdiavgiftsloven, har plikt til å registrere seg i Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1. Omsetning fra enkelte typer tjenester er unntatt fra registreringsplikten, jf. kap. 3 i merverdiavgiftsloven. Dette gjelder blant annet visse typer helsetjenester, undervisningstjenester, tjenester knyttet til kunst- og kultur og tjenester knyttet til idrett mv.

Departementet vurderer at det ikke er hensiktsmessig å knytte unntaket i forskriften opp mot registreringsplikten i merverdiavgiftsloven § 2-1, jf. kap. 3. Da vil enkelte typer tjenesteytere være unntatt forordningen artikkel 4(1)(b) uavhengig av omsetningens størrelse.

Departementet foreslår å knytte unntaket opp mot årlig omsetning. Det foreslås derfor at næringsdrivende med en omsetning opptil 50 000 kroner i løpet av en tolv månedersperiode er unntatt geoblokkeringsforordningen artikkel 4(1)(b). Denne terskelverdien tilsvarer terskelverdien i merverdiavgiftsloven § 2-1. Departementet vurderer at denne terskelen vil ivareta de hensyn som begrunner unntaket i forordningen artikkel 4(4), nemlig at næringsdrivende av begrenset størrelse ikke skal pålegges uforholdsmessige byrder ved å måtte registrere seg i mva.-registre i øvrige EØS-land. Til dette kommer at mva.-direktivet er noe ulikt gjennomført i ulike EU-land, herunder enkelte terskelverdier for mva.-registreringsplikt.

Det foreslås følgende forskrift om geoblokking og andre former for diskriminering basert på nasjonalitet, bosted eller etableringssted i det indre marked:

Hjemmel: lov 19. juni 2009 nr. 103 om tjenestevirksomhet (tjenesteloven) § 19 tredje ledd.

§ 1

EØS-avtalen vedlegg X forordning (EU) 2018/302 (om geoblokking og andre former for diskriminering på bakgrunn av nasjonalitet, bosted eller etableringssted (geoblokkeringsforordningen)) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg X, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2

Næringsdrivende som har omsetning opptil 50 000 kroner i en periode på tolv måneder er unntatt forordning (EU) 2018/302 artikkel 4(1)(b) slik den er gjennomført i forskriften § 1.

§ 3

Forbrukertilsynet skal gi praktisk assistanse til forbrukere ved tvist mellom en forbruker og en næringsdrivende om anvendelsen av bestemmelser gjennomført i forskriften § 1.

§ 4

Forskriften trer i kraft 1. januar 2021.